

Borgersamling om Fremtidens Turisme

Anbefalinger fra borgere i Københavns Kommune
September 2026

Borgersamling om Fremtidens Turisme: Anbefalingsrapport

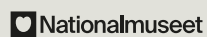
Indhold: Borgersamling om Fremtidens Turismes medlemmer og tredjepartssekretariatet We Do Democracy

Opsætning og korrektur: We Do Democracy

Fotos: Lukas Bukoven, borgersamlingens medlemmer (side 13-42) og Copenhagen Media Center (side 13 (2-5), side 15, side 33 og side 37).

Udgivet: September 2026

Borgersamlingen er del af projektet CULTIGEN under European Urban Initiative.

Indhold

01

Læsevejledning	s. 4
Baggrund for borgersamlingen	s. 5
Kernespørgsmål og mandat	s. 6
Borgersamlingens medlemmer og sammensætning	s. 8

02

Værdier og anbefalinger	s. 10
Forord fra borgersamlingens medlemmer	s. 11
Borgersamlingens værdier	s. 12
Anbefaling 01: Færre turister i Indre By og flere i ydre områder	s. 14
Anbefaling 02: Turismeøkonomien skal også give tilbage til lokalsamfundet	s. 20
Anbefaling 03: Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening	s. 25
Anbefaling 04: Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister	s. 32
Anbefaling 05: Bedre adfærd og kultur hos turister i København	s. 37

03

Udtalelser	s. 43
Ekspertudtalelse	s. 44
Tredjepartsudtalelse	s. 46

04

Proces, arbejdsmetode og organisering	s. 48
Kort om metoden	s. 49
Borgersamlingens organisering	s. 50
Arbejdsmetoder og proces	s. 51

Læsevejledning

Kære læser

I løbet af foråret 2026 har en gruppe repræsentativt udvalgte borgere mødtes fem gange i en borgersamling for at udvikle anbefalinger til fremtidens turisme i København. Borgersamlingens medlemmer er sammensat, så de spejler befolkningen i Københavns Kommune på parametrene alder, bydel, køn og uddannelse. Det betyder, at anbefalingerne kommer fra en gruppe almindelige mennesker fra Københavns Kommune og er et billede på, hvad de i fællesskab prioriterer i byens turismeudvikling.

Borgersamling om Fremtidens Turisme er en del af det EU-finansierede projekt om bæredygtig turisme, der hedder CULTIGEN. Borgersamlingens opdragsgivere, som skal modtage anbefalingerne, er Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen. Du kan læse, hvordan de to opdragsgivere har forpligtet sig på at arbejde med anbefalingerne under "Kernespørgsmål og mandat".

Den her rapport er til dig, der er medlem af borgerrepræsentationen, arbejder i en af Københavns Kommunes forvaltninger eller professionelt med turisme og byudvikling, er aktiv i civilsamfundet, er turist i byen og ikke mindst dig, der bor og lever i København.

Borgersamlingens medlemmer har udviklet anbefalingerne over fem møder: fire samlinger og et åbent møde, hvor borgersamlingsrummet blev åbnet for hele byen til at give sparring og input til anbefalingerne. Medlemmerne er blevet præsenteret for forskellige perspektiver og ekspertindlæg, og så har de vendt og diskuteret deres forskellige tilgange, holdninger og ønsker til turisme i fremtiden. Den fælles samtale har ført til anbefalingerne i denne rapport.

Rapporten består af en indledning med denne læsevejledning og borgersamlingens baggrund, kernespørgsmål og mandat samt sammensætning. Dernæst følger borgersamlingens eget forord med en motivation af anbefalingerne, efterfulgt af borgersamlingens udvalgte værdier. Der er fem overordnede anbefalinger, og herunder har hver anbefaling ideer til initiativer.

Herefter vil du kunne læse en udtalelse fra borgersamlingens ekspertgruppe, der har fulgt processen, samt en udtalelse fra tredjepartssekretariatet We Do Democracy, som har designet og faciliteret processen.

Til slut finder du en gennemgang af borgersamlingens proces, metoder og organisering.

Vi anbefaler, at du tager dig tid til at læse alle anbefalingerne og opdage afvejningerne, som borgersamlingen er nået frem til.

God læselyst!

Baggrund for borgersamlingen

Turismen i København ser ud til at stige markant frem mod 2030. Borgersamling om Fremtidens Turisme er et led i CULTIGEN, et EU-finansieret projekt om bæredygtig turisme, som skal adressere en række udfordringer, som København i kraft af denne stigning deler mange andre europæiske storbyer. Det drejer sig bl.a. om begrænset data om besøgendes adfærd, at turisme er koncentreret i centrale byområder, samt mangel på lokal værdiskabelse, perspektiver i turismestrategier og udnyttelse af potentialet for turisme i ikke-centrale bydele. CULTIGEN undersøger, hvordan kultur og turisme kan understøtte en bæredygtig by- og turismeudvikling, hvor der tages hensyn til både borgere, besøgende og lokalsamfund.

En vigtig del af CULTIGEN er, at lokale borgere bliver inddraget, og at beslutninger om turisme bygger på viden og data. Borgersamlingen om Fremtiden Turisme bidrager til projektet ved at bringe borgernes perspektiver ind i arbejdet. Med det udgangspunkt og for at imødekomme nogle af de udfordringer har Wonderful Copenhagen og Københavns Kommune i samarbejde med We Do Democracy igangsat processen med at få anbefalinger fra en borgersamling om fremtidens turisme.

CULTIGEN's projektpartnere er We Do Democracy, Københavns Kommune, Wonderful Copenhagen, Aalborg Universitet, StoryHunt, Danmarks Tekniske Universitet og Nationalmuseet.

Kernespørgsmål og mandat

Opdragsgiverne Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen har været med til at fastsætte borgersamlingens kernespørgsmål og har bidraget med partsviden fra hver sin side for at rammesætte udfordringen. Men de har ikke haft indflydelse på, hvilken viden ekspertgruppen har præsenteret borgersamlingen for, eller hvordan borgersamlingen er forløbet. De har stillet følgende kernespørgsmål til borgersamlingen.

Borgersamlingens kernespørgsmål

Det forventes, at antallet af turister i København stiger i fremtiden, og det kan medføre både muligheder og udfordringer.

Det kan skabe muligheder for økonomisk vækst, udvikling af transportmuligheder, og et levende kulturliv. Det kan også skabe udfordringer gennem pres på byens infrastruktur, miljø og udvikling.

Der er brug for at tage en samtale med byens borgere om, hvordan turisme kan bidrage til en

positiv udvikling af byen, så vi kan byde besøgende velkommen og samtidig bidrage til det, der gør København til et fantastisk sted at bo.

Derfor har vi brug for borgersamlingens hjælp til at svare på spørgsmålet:

Hvordan ser turismen ud i 2030, hvis den skal bidrage til at gøre København til et bedre sted at leve og besøge, samtidig med at den fremmer den grønne omstilling, positive møder og beboernes interesser?

Borgersamlingens mandat

Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen har inden borgersamlingen gjort det klart og forpligtet sig på, hvordan de vil arbejde med anbefalingerne. Den forpligtelse er beskrevet i borgersamlingens mandat. Borgersamlingen er rådgivende, og Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen kan frit vælge, hvilke anbefalinger de arbejder videre med. De to opdragsgivere har ydermere forpligtet sig på følgende.

Københavns Kommune forpligter sig på:

- At modtage anbefalingerne som et samlet katalog og gøre dem tilgængelige for de relevante faglige og strategiske arbejdsgrupper.
- At anvende anbefalingerne – afhængigt af relevans – i politik- og strategiudvikling samt indsatser, men uden forpligtelse til opfølgning.
- At tage anbefalingerne fra borgersamlingen til efterretning med henblik på, at de – hvor relevant – kan indgå i det videre arbejde med byens turismeindsats.

Wonderful Copenhagen forpligter sig på:

- At arbejde med borgersamlingens anbefalinger i relevante indsatser i organisationen.
- At afsøge finansiering til at implementere udvalgte anbefalinger fra borgersamlingen.
- At kommunikere om og henvise til anbefalingerne fra borgersamlingen for at bidrage til at dele og øge fokus på borgernes perspektiv på turismeudvikling i København.
- At melde tilbage til borgersamlingen, hvordan anbefalingerne er blevet anvendt, hhv. et år og igen to år efter afslutningen af borgersamlingen.
- At være til stede til overleveringer af anbefalingerne og indgå i en dialog om borgersamlingens arbejde ved lanceringseventet.

Borgersamlingens medlemmer og sammensætning

40.000 borgere i Københavns Kommune over 18 år modtog i januar 2026 en invitation gennem Digital Post til at deltage i Borgersamling om Fremtidens Turisme, og 563 borgere tilmeldte sig, svarende til 1,4 % af de adspurgte. Heraf blev der udtrukket 42 medlemmer til borgersamlingen, hvis profiler afspejler fordelingen af Københavns borgere på alder, køn, uddannelse og geografi. Dette kalder man en stratificeret lodtrækning. Alle de udtrukne borgere blev derefter kontaktet via telefon, hvor de blev informeret om opgaven, processen og metoden, og deres data blev valideret.

Vi lodtrak 42 medlemmer, 40 dukkede op, og det endte med 36 medlemmer, målt på, om man har deltaget i tre eller flere samlinger. Figurerne på næste side viser Københavns Kommunes reelle befolkningssammensætning målt på de udvalgte sociodemografiske kriterier i sammenligning med sammensætningen af de oprindelige 40 medlemmer af borgerpanelet og sammensætningen af de 36 medlemmer, der var aktive hele vejen igennem forløbet.

Stratificeret lodtrækning

Når medlemmerne til en borgersamling skal findes, gør vi dette gennem en stratificeret lodtrækning med henblik på at samle en gruppe borgere, der i deres sammensætning spejler populationen målt på sociodemografiske kriterier.

Målet er at samle en gruppe med diverse livserfaringer, oplevelser og perspektiver, som samtidig repræsenterer landets eller kommunens borgere.

Lavpraktisk betyder det, at der er det samme antal pladser til fx unge eller personer fra Nordjylland som den andel af befolkningen, som hører til denne gruppe – altså er borgersamlingens medlemmer en spejling af Danmarks borgere.

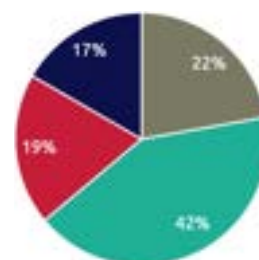
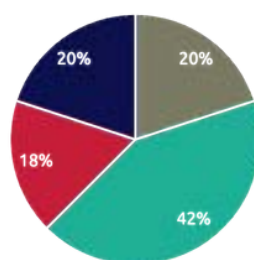
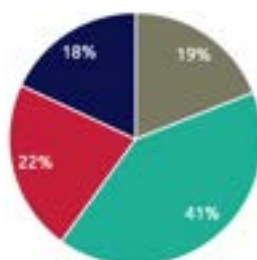
Københavns Kommune

Borgersamlingens start

Borgersamlingens afslutning

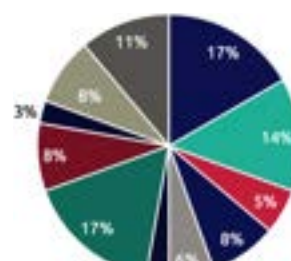
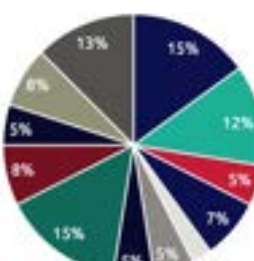
ALDER

- 16-25 år
- 26-42 år
- 43-59 år
- 60+ år

ADRESSE

- Amager Vest
- Amager Øst
- Bispebjerg
- Brønshøj-Husum
- Christianshavn
- Indre By
- Kongens Enghave
- Nørrebro
- Valby
- Vanløse
- Vesterbro
- Østerbro

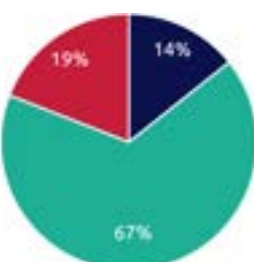
KØN

- Kvinde
- Mand
- Andet

UDDANNELSE

- Grundskole
- Gymnasial og videregående uddannelse
- Erhvervsfaglig uddannelse

DEL 2

Værdier og anbefalinger

I denne del præsenterer borgersamlingen sine værdier og anbefalinger. Medlemmerne har stemt om, hvilke der var vigtigst, og værdierne og anbefalingerne kommer derfor i prioriteret rækkefølge.

Forord fra borgersamlingens medlemmer

Vi er 36 københavnere, som afspejler befolkningen i København på køn, alder, uddannelse og bydele, og som er blevet bedt om at sammensætte anbefalinger om fremtidens turisme til Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen.

Vi er glade for at blive inddraget i den her vigtige dagsorden, som betyder meget i bybilledet og hverdagslivet nogle steder i byen og måske kan være med til at udvikle og skabe muligheder andre steder i byen i fremtiden.

Det er en vigtig og kompleks opgave, der dækker over en problematik, som er styret af globale udviklinger og tendenser, hvorfor det er svært at dække alle komponenter. Men vi har forsøgt at have fokus på den udvikling, vi ønsker i København, og hvilke gæster vi gerne vil have, frem for at tænke over, hvad der styrer turisternes adfærd i dag.

Vi har i arbejdet forsøgt at finde en balance mellem at være ambitiøse og realistiske. Vi ved godt, at fremskrivninger og tendenser går i en retning af, at turister kun opholder sig i København i få dage og dermed typisk vil blive i Indre By og ikke tage til yderområderne, og at vores ønsker om at sprede turismen ud til yderområder derfor er et ønske, som ikke stemmer overens med virkeligheden. Derfor mener vi også, at det er vigtigt at sætte ind nu, så vi kan hjælpe udviklingen til at gå i den rigtige retning.

Vores anbefalinger indledes med fem værdier, som vi mener bør være styrende for udviklingen af fremtidens turisme. Derefter er anbefalingerne inddelt i fem temaer i en anbefaling, hvorunder hver består af en beskrivelse af udfordringen, hvad vi ønsker af forandring, og derefter en liste af initiativer, der konkretiserer idéer til, hvordan den forandring kan se ud.

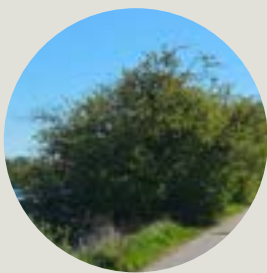
Vi er klar over, at Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen har begrænsede beslutningsrum, og at der er ting, der skal igangsættes eller besluttet af andre aktører og politiske niveauer. Derfor har det alligevel været vigtigt for os at påpege udfordringer og forhold, som vi synes er afgørende for turismen i København, og vi er overbeviste om, at kommunen og Wonderful Copenhagen kan gøre deres indflydelse gældende, også når den endelige beslutning ikke er deres.

God læselyst!

Borgersamlingens værdier

Vi har i borgersamlingen udvalgt fem værdier, som vi mener bør være styrende for udviklingen af fremtidens turisme og de valg – og fravalg – der ligger i det. Værdierne er også grundlæggende for alle vores anbefalinger.

1. Miljø, klima og natur

Det er vigtigt for os, at vi tænker over, hvordan vi kan gøre turisme mere bæredygtig ved at have fokus på at øge grønne transportformer og udvikle aktiviteter, der har et lavt klimaaftryk og ligefrem bidrager til grøn omstilling. Både på kort og lang sigt.

2. Fælles ejerskab af byen

Vi mener, at byen først og fremmest er for dem, der bor der. Derfor skal beboere involveres mere i turismeindsatser og sikre, at turister giver noget tilbage til lokalsamfundet.

3. Identitetsbevarende

København har mange identiteter i de forskellige bydele, og fremtidens turisme skal udvikles med øje for at fremhæve og bevare byens karakter og kultur. Turismen må ikke strømline. Hverken lokalt eller internationalt.

4. Øget velfærd

Turisme skal ikke gøre det dårligere at bo i byen, men skal bidrage til bedre løsninger og tilbud for beboerne. Vi skal blive bedre til at tænke turister ind som en ressource for et stærkere lokalmiljø og bevare mulighederne for rolige omgivelser. Det skal gælde både i Indre By og i yderdelene af København.

5. Rummelighed, nysgerrighed og respekt

Vi skal arbejde for at lave indsatser og aktiviteter, der skaber forståelse og gensidig respekt. Vi skal huske, at turisme kan være kulturudveksling, hvor vi lærer om hinanden og mødes – også for at undgå konflikter og fremmedgørelse mellem lokale og turister.

ANBEFALING 01

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder

Dette og størstedelen af billederne herfra i Del 2 er – medmindre andet er angivet – taget af borgersamlingens medlemmer mellem fjerde og femte samling som en måde at samle erfaringer fra forskellige byrum.

Udfordringen, vi ser i dag

Der er for tæt koncentration af turister i Indre By, og det lægger pres på det lokale liv. København er en populær by, men de ydre dele af byen er ikke fremtrædende, når man taler om turisme. Den ulige fordeling af turister medfører, at fordelene ved turister bliver mindre i Indre By og ikke når ud til de ydre dele af København.

Det skaber en uhensigtsmæssig adfærd og ubalance i byen, hvilket medfører fremmedgørelse, utryghed og en oplevelse af manglende respekt hos og for lokale beboere og lokal kultur. Store turistgrupper fylder for meget i bybilledet.

Turister er vigtige for Københavns økonomi samt kulturudvikling og -udveksling, men hvis der kommer for mange turister, mister København langsomt sin identitet, ved at der fx udskiftes unikke butikker med en homogenisering af fx flere souvenirbutikker, samtidig med at priserne bliver skubbet op. Med for mange turister mister turisterne også den gode oplevelse, da der ikke er kapacitet nok i Indre By alene.

Forandringen, vi ønsker i fremtiden

Det er vigtigt, at den lokale befolkning trives i Indre By. Så kan turister forhåbentlig også få en bedre oplevelse i København, hvis de lokale får mere overskud til dem. Derfor er det vigtigt at få turisterne fordelt i de ydre dele af København, da

det vil skabe mere gavn både for lokalbefolkningen der, men også for befolkningen i Indre By. Vi ser en større og større udfordring med for meget trængsel om sommeren, imens der er turistkapacitet om vinteren, der ikke bliver udnyttet.

Byen er først og fremmest for dem, der bor i byen. Det er vigtigt at prioritere Københavns befolkning først, da det er dem, der gør København til København. Det er vigtigt, at man bevarer byens identitet og den kulturarv, der er skabt. Det er også vigtigt, at København forbliver en reel by og ikke bliver til en turistattraktion.

Byens identiteter er mangfoldige, og vi skal omfavne og støtte lokalmiljøerne. Vi har mange attraktioner, meget plads og mange oplevelser uden for Indre By, som ikke bliver fuldt udnyttede. Mere spredning af turister gavner byens diversitet og forhindrer, at butikker mv. ligner alle andre europæiske storbyer (med fx souvenirbutikker og *rubber duck*-butikker).

Foto: Mark Tanggaard

Anbefalinger til konkrete initiativer

1.1

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

Initiativ 1

Kommunen skal gennem lokalplanen skabe rammer for, hvilke butikker der må ligge, med henblik på at begrænse bl.a. souvenirbutikker.

I borgersamlingen ser vi det som en del af Københavns sjæl, at der findes nichebutikker, der viser danske og københavnske traditioner, identitet og kultur, som fx smørrebrødscafeen. Det er vigtigt at bevare de butikker, som bruges af lokalbefolkningen. Vi mener ikke, at udviklingen af nye turistbutikker bør stige yderligere.

Når flere borgere handler online, men mange besøgende stadig er fysisk til stede i byen, kan man bruge turismen til at styrke et unikt og lokalt handelsliv frem for at bidrage til ensretning. Vi ser turismen som en mulighed for en højere indtjening til de lokale butikker, eftersom man ofte besøger en by for at få en unik lokal oplevelse. Vi skal vise turisterne Københavns sjæl i stedet for at erstatte sjælen med generiske kædebutikker, der findes i alle andre storbyer.

- Kan man hjælpe med bedre markedsføring for de lokale butikker, der skaber værdi for de lokale borgere, målrettet turister?

1.2

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

Initiativ 2

Vi mener, at vi bør gøre The Copenhagen App til en nødvendighed for turister, så den bliver brugt til at give den rette information, og så den kan bruges til at markedsføre ydre dele af København. The Copenhagen App har lige nu kun 27 anmeldelser, hvilket indikerer, at appen har brug for markedsføring samt udvikling, så den bliver mere relevant:

- Invester penge i udvikling af The Copenhagen App med fokus på meget mere markedsføring af appen (både i lufthavne, transport mv.).
- Invester i udvikling af indhold i appen, så det er den app, der samler al information og rabatter og integrerer betaling for offentlig transport. Dette tiltag er tiltænkt, så turister udelukkende behøver én app til at færdes i København.
- Mere fokus på ydre bydele ved at vise flere tilbud/reklamer i ydre København. Tilbud skal også kunne opnås uden app og for lokale for at sikre, at ikke-digitale også kan være med, og at tiltag også bliver til gavn for lokale borgere.
- Producenten af The Copenhagen App bør indføre seværdigheder på kortene, så det er synligt, hvor seværdighederne ligger, og hvor langt væk de er. Der kan med fordel også tilføjes links til de forskellige seværdigheders hjemmesider for at optimere brug og informationer i appen.
- Man kan samle andre idéer til apps fra vores anbefalinger, som kan tænkes ind i denne løsning. Det er billigere at lave én app, der indeholder det hele, og markedsføre den.

1.3

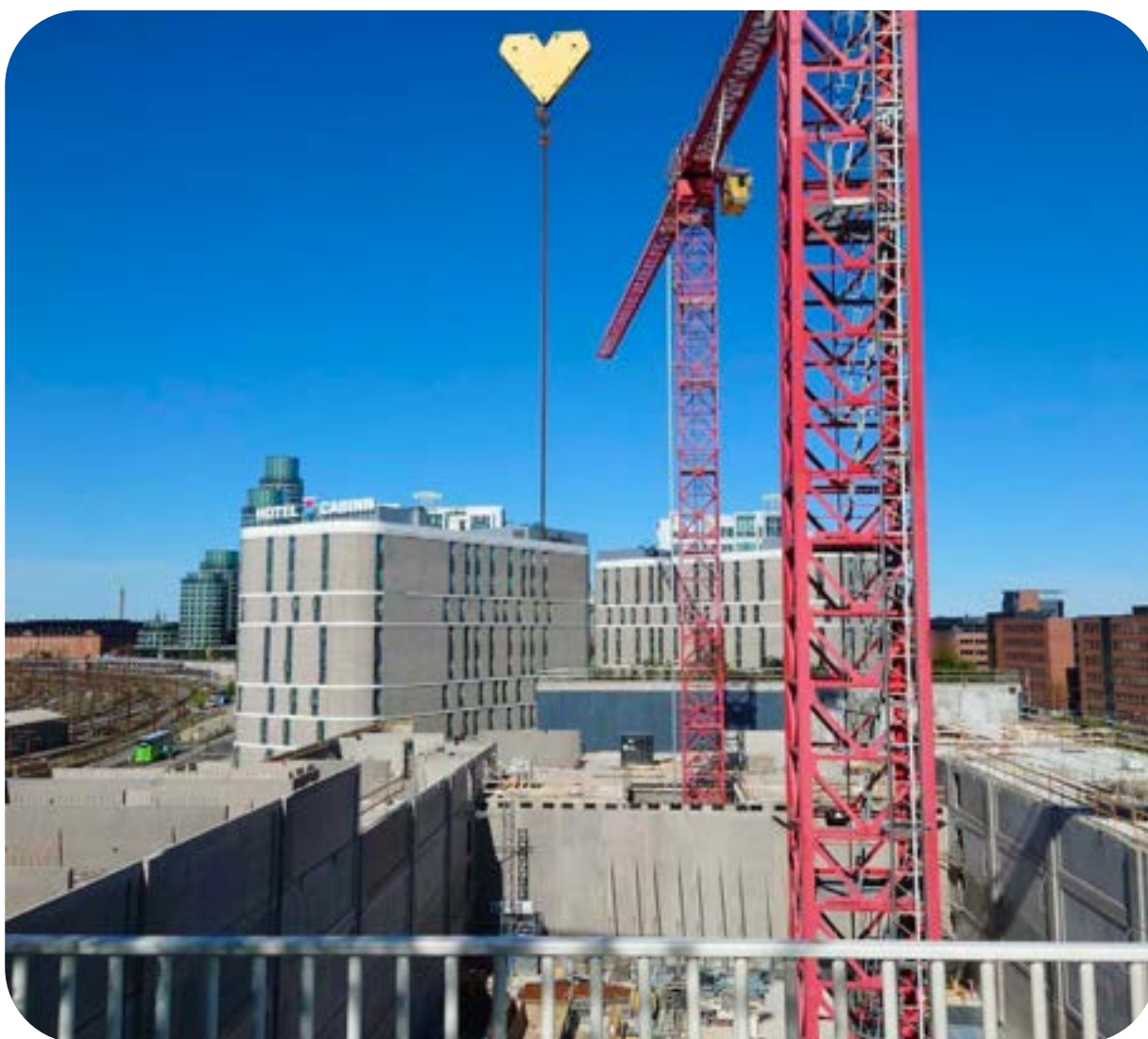
Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

Initiativ 3

For at sikre spredning af turister skal Wonderful Copenhagen og Københavns Kommune have endnu mere fokus på at markedsføre hele byen og ikke blot Indre By – samt Region Østdanmark og Malmö. Man bør også styrke samarbejdet på tværs af kommuner, organisationer og virksomheder (især i transport-

branchen) for at skabe mere opmærksomhed om, hvad man kan opleve som turister i resten af Danmark.

- Man kan fx igangsætte konkrete tiltag om tematurisme, der kan bidrage til at sprede turismen. Man kan fx udnytte arkitekturturisme til at få folk til at bevæge sig rundt. Det er mere naturligt at arbejde med en form for "nudging" i stedet for restriktioner.

1.4

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

Initiativ 4

En udvidelse af restriktionsområder mod at bygge nye hoteller, så det også omfatter bl.a. Vesterbro. Samtidig ser vi det som en nødvendighed at få mere fokus på mængden af hoteller, der bliver bygget uden for restriktionsområder, så de ikke bliver grupperet et andet sted.

Vi anbefaler, at Københavns Kommune har fokus på at sprede overnatninger/ hoteller ud over Storkøbenhavn i stedet for i Indre By og lave strammere reguleringer for Airbnb, for eksempel ved, at man kun må udleje sin faste bopæl, og ved at lave bopælspligt i alle boliger.

Derudover bør der skabes muligheder for bedre håndhævelse af nuværende regler. Tiltag er uddybet i afsnittet om fremtidens turismeøkonomi.

1.5

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

Initiativ 5

Undersøg muligheden for at tillade badning alle steder i Københavns Havn, hvorefter man forbyder de steder, man ikke må (i stedet for, at alt er forbudt som nu med få tilladte steder).

På den måde kan man sprede sommerbadningen automatisk samt gøre, at de steder, der er forbudte for badning, forhåbentlig respekteres og kan overholdes ved at føre et strammere opsyn.

1.6

Færre turister i Indre By og flere i ydre områder:

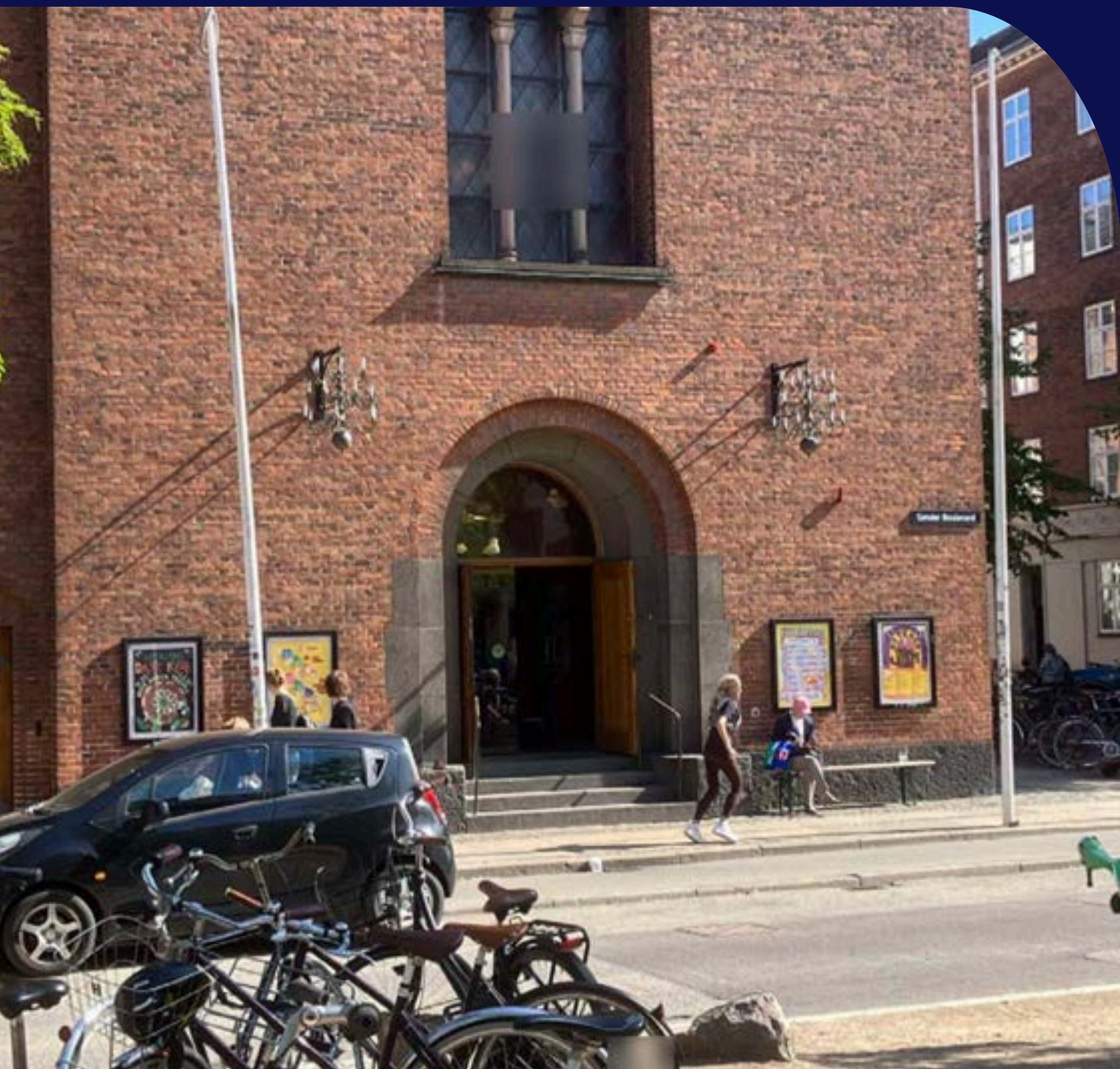
Initiativ 6

Bedre markedsføring af vinteraktiviteter i København, der kan forlænge og sprede turistsæsonen. Vores konkrete forslag er at markedsføre mere om den danske "hygge" og vinterbadning. I januar og februar kunne man arrangere flere store koncerter om vinteren i yderområder eller indendørs

musikfestivaler i perioden januar-februar, hvor koncerterne afholdes på forskellige spillesteder i ydre områder (ligesom fx jazzfestivalen, der tiltrækker et bestemt publikum). Det kan nudges med den regionale musikstøtte eller turismeaktører. Man kan afholde nogle af koncerterne på kulturelt betydningsfulde steder i ydre København, så de samtidig bliver markedsført.

ANBEFALING 02

Turismeøkonomien skal
også give tilbage til
lokalsamfundet

Udfordringen, vi ser i dag

Det er en udfordring, at københavnernes påføres ulemper ved turisme, men ikke får gavn af turismens indtægter. Turisterne slider på byen både fysisk og psykisk, men betaler ikke for vedligehold eller skaber økonomisk værdi for den lokale befolkning.

Det kan lede til øget utilfredshed med turisme og opretholde skadelig udvikling og adfærd for byens bæredygtighed, økonomi og kultur.

Forandringen, vi ønsker i fremtiden

Der skal indføres en turistafgift, så københavnernes nyder gavn af nogle af de penge, som turister lægger i København. Turistafgiften skal være gennemsigtig, så det bliver tydeligt at se, hvordan

turismen giver tilbage til de lokale. Byen er først og fremmest for byens indbyggere.

Afgiften skal være med til at skabe det København, som borgersamlingen drømmer om:

- Hvor indbyggerne ikke presses ud af byen, fordi boliger anvendes til korttidsudlejning til turister.
- Hvor turisterne bidrager økonomisk til den grønne transformation af byen, fx ift. luftforurening, miljøproblemer, klimatilpasning eller billig offentlig transport.
- Hvor turismeøkonomien er gennemsigtig og tilgængelig for indbyggerne via medbestemmelse.

Idéer og input til konkrete initiativer

2.1

Turismeøkonomien skal også give tilbage til lokalsamfundet:

Initiativ 1

Indførelse af en generel overnatningsafgift på et beløb, der reguleres med nettoprisindekset, fx startende med 1 € pr. person pr. overnatning. Afgiften kan også opkræves som en procentsats af overnatningens pris.

Indtægten fra afgiften kanaliseres over i en nystiftet fond, som giver borgerne mulighed for at bestemme, hvad pengene skal bruges til. Det kan fx være gennem en ansøgningsproces, et valgt borgerråd eller ved folkeafstemningsprincip. Sådanne ideer er man

langt med i Norge. Det giver mulighed for, at turistskatten via en demokratisk proces kan støtte lokale initiativer og aktiviteter i kommunen. Det kan overvejes, om borgerne skal have mulighed for at stemme om, hvilke ansøgninger der skal støttes.

Det vil have en positiv effekt på lokalbefolkningens holdning til turisme, hvis der skabes en turismeøkonomi, der gavner Københavns indbyggere og gør byen bedre at leve og bo i. Det bliver herigennem gennemslagskraftigt, at turister bidrager økonomisk til lokalmiljøet i København.

2.2

Turismeøkonomien skal også give tilbage til lokalsamfundet:

Initiativ 2

Brug overnatningsafgiften som styringsredskab til adfærdsregulering. Afgiften skal i dette tilfælde være substantiel, for at den er effektiv. Dette vil medvirke til at kunne styre

spredningen af turisme og fx fjerne tætheden i Indre By og gøre ydre København mere økonomisk attraktiv. Så man betaler fx mere ved at bo i Indre By og mindre ved at bo i yderområder. Og højere afgift om sommeren og lavere om vinteren.

2.3

Turismeøkonomien skal også give tilbage til lokalsamfundet:

Initiativ 3

Boliger uden bopælspligt og boliger, der anvendes til korttidsudlejninger, bidrager negativt til et i forvejen presset boligmarked og er med til at skubbe indbyggerne ud af byen, samt at der bor flere turister i Indre By, end der er kapacitet til i byrummet. Al fremtidig planlægning af nye boligområder skal indeholde bestemmelser, som aktivt sikrer

beboelse. Det kan fx være ved tiltag som:

- Der skal være bopælspligt i de boliger, der er omfattet af lokalplanen.
- Boligerne må ikke anvendes til korttidsudlejning gennem Airbnb eller lignende platforme.
- Ved ejerskifte skal boliger uden bopælspligt pålægges bopælspligt.

Turismeøkonomien skal også give tilbage til lokalsamfundet:

Initiativ 4

Det er vigtigt, at der skabes større gennemsigtighed omkring konsekvenserne af turismen i København. Hvert år skal der udarbejdes en rapport om turismens konsekvenser for byen og dens borgere. Som standard skal rapporten indeholde detaljeret information om de forskellige sektorer af turismen i København, fx overnatning, restauranter, detailhandel, attraktioner og lokal transport, herunder sightseeing, og hvad turistskatten har bidraget til.

Rapporten skal måle ud fra succeskriterier, der ikke udelukkende er vækst i antallet af turister og indtjening på turisme. Succeskriterierne skal afspejle anbefalingerne fra denne borgersamling om, hvordan turisme bidrager til, at København bliver et bedre sted at være for københavnere. Rapporten skal indeholde information om de miljømæssige, sociale og økonomiske konsekvenser af turismen:

- De miljømæssige konsekvenser, konkret i form af forurening fra krydstogt, fly mv., men også mere afledte, såsom behov for mere byggeri i form af hoteller og lejligheder som konsekvens af korttidsudlejning.

- De sociale konsekvenser, både negative såsom stigende huslejepriser og positive såsom jobtilbud til udsatte grupper.
- De økonomiske konsekvenser skal afdække ultimative ejerskaber af virksomheder, der driver turismeaktiviteter i kommunen, pengestrømme mellem forskellige aktører og typer af aktører ind og ud af landet samt slitage og omkostninger til vedligeholdelse af byens infrastruktur og byrum.

Rapporten er således for borgere, politikere og andre beslutningstagere, så der skabes større gennemsigtighed af konsekvenserne af turismen i København. Jo mere information, jo bedre muligheder har beslutningstagere for at tage oplyste beslutninger, og det bliver nemmere at lave borgerinddragelse, der kan tage aktiv stilling til turisme, hvilket sikrer bedre langsigtede vilkår for både københavnere og turister.

ANBEFALING 03

Fremtidens turisme skal
bidrage til bedre miljø og
klima og mindre forurening

Udfordringen, vi ser i dag

Vi står midt i en kæmpe klimakrise. Turisme er en aktivitet, der medfører meget højt klimaaftryk. Især fra transport, hvor flytrafik, fossilbiler og krydstogtskibe leverer det højeste energiforbrug og den højeste CO₂-udledning per personkilometer.

Derudover er der luftforurening fra transporten, herunder vejstøv fra dæk, partikler fra flybrændstof, nitrogen fra alt fossilt brændstof og voldsom forurening fra krydstogtskibe.

Der er også støjforurening fra fly og vejtransport samt lokal støjforurening, når mange turister samles.

Turismen skaber også slitage på parker, natur og offentlig infrastruktur og genererer ekstra affald.

Det er vigtigt at arbejde med denne opgave, fordi løsninger på klimakrisen er en uomgængelig udfordring, og fordi vores opgave er at finde opskrifter på det gode liv – herunder det gode turistliv – som samtidig er klimavenligt. Det er også vigtigt, fordi livskvalitet er afhængig af et godt miljø, herunder frihed fra sundhedsskadelig luftforurening og katastrofalt vejr i fremtiden.

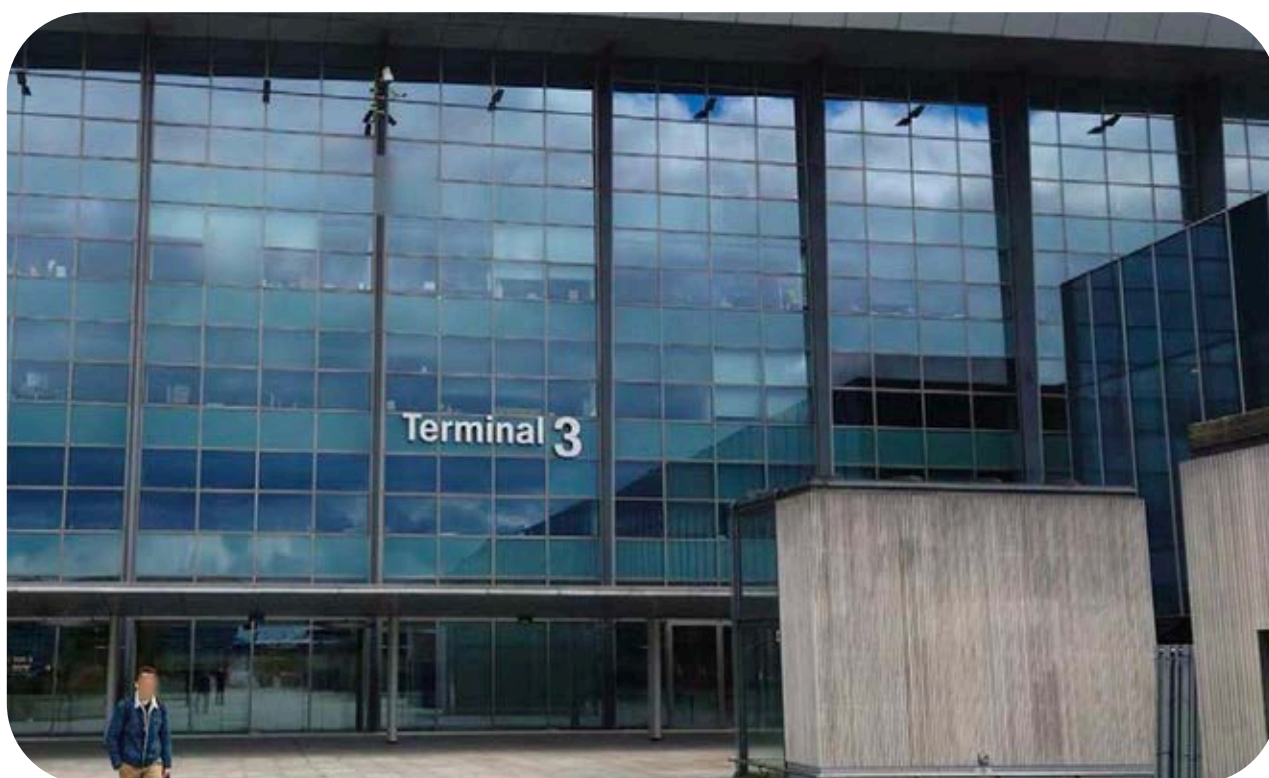
Forandringen, vi ønsker i fremtiden

København skal være kendt for grøn, miljøvenlig og klimavenlig turisme – og det skal ikke bare være "grønvaskning", det skal være reelt. Gæsterne skal komme hjem fra København med bæredygtige input til deres eget hverdagsliv i form af adfærd, transport og mad.

Københavns turismebrand skal knyttes tæt til det miljømæssigt bæredygtige: "Copenhagen as a Sustainability Centre". Samtidig skal København være en aha-oplevelse om bæredygtighed. Dermed vil turisterne acceptere ubelejlighederne, som bæredygtigheden kan medføre, fordi det er en del af oplevelsen.

I fremtiden skal færre turister rejse til København med fly og krydstogt.

Brug turisterne – og turismeregulering og afgifter – til at opnå byens egne mål for CO₂-reduktion, bedre miljø, bedre bynatur, renere by, dvs. mindre forurening, mindre affald og bedre livskvalitet. Turismen skal bidrage positivt til den grønne omstilling i København i stedet for at fungere som en stopklods. Københavnerne skal også have glæde af udviklingen i turismen og den grønne omstilling; der skal være synergi.

Idéer og input til konkrete initiativer

3.1

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 1

Flere turister skal fremover tage tog og bus. Lav markedsføring målrettet togturister. Drop markedsføring målrettet mod andre kontinenter, og drop markedsføring for at tage flyet. Vi ønsker ikke at understøtte flere flyturister ved at udvide Kastrup

Lufthavn, og vi ønsker heller ikke mere udvidelse af krydstogtfaciliteter.

I forventning om, at kommunen og Wonderful Copenhagen er høringsberettigede partnere og har indflydelse på beslutningen om infrastrukturudbygninger, mener vi, at det er deres opgave aktivt at modarbejde yderligere udvidelser af lufthavnen og krydstogtfaciliteterne.

3.2

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 2

Lav særlige fordele og rabatter til togturister i samarbejde med Københavns virksomheder – såsom rabatter på hoteller, transport, kulturoplevelser (og evt. lavere turismeskat). Det kan organiseres i en app (The Copenhagen App eller en rejseapp som DSB). Vi antager, at de,

der deltager, ønsker det for ekstra besøgende og synlighed, specielt i lavsæsonen.

- Det kan indføres som et frivilligt partnerskab med fx DSB (eventuelt udvidelse af DSB Plus, så det bliver tilgængeligt for turister). Eventuelt et samarbejde eller integration med Interrail eller DB, så turister ikke skal installere en ny app for at bruge fordelene.

3.3

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 3: Certificering af hoteller, restauranter og andre virksomheder – opret et klimamærke

Der skal være klimacertificering af overnatningssteder, herunder bygningen og dens drift, men også menuen og gæsternes adfærd.

- Certificeringen kunne fx være en forudsætning for at få lokalplan for et nyt hotel godkendt, hvis hotellet bidrager positivt til sit nabolag, har et effektivt energiforbrug og minimerer sit affald. Det kan inspirere til at skifte fra engangsemballage til genbrugsemballage med pant
- Der skal begrænsning af typerne af plastik, så det nemmere kan genanvendes. Wonderful Copenhagen kan fx udstille hotellerne med certificering på deres hjemmeside, så certificeringen tages seriøst og undgår greenwashing. Denne ordning må gerne ses i sammenhæng med initiativ 2, hvor de, der er certificeret, er de samme, som togturister får fordele og tilbud hos.
- Der skal indføres et krav om, at hotelbyggeri i København skal være bæredygtigt i både materialer og design.

3.4

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 4

København skal arbejde for bedre forbindelser til hele Europa med tog og anden klimavenlig overflade-transport. Nattog til Oslo, Basel, Paris. Her kan man bruge Interrail aktivt til at understøtte togtransport. København kan i fremtiden være knudepunkt for Europas smukkeste togture.

- Københavns Kommune kan indgå i samarbejde med togoperatørerne og markedsføre tematiske togture omkring Danmark og København (fx Østersøen rundt, Danmarks-historien fra Lund til Jelling, Nordsøen rundt mv.).

3.5

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 5

Turisternes madvaner er en vigtig del af klimaaftrykket. Hvis vi gør det attraktivt at gå nye grønne madveje, bliver det en attraktion i sig selv og også til gavn for københavnernes.

- Afhold en tilbagevendende konkurrence/festival for Ny Nordisk Klimamad. Alternativt kan der afholdes en plantebaseret maduge i stil med Copenhagen Cooking, hvor deltagende københavnske restauranter kun

serverer plantebaseret mad i en uge. Turisternes interesse skal have en synergieffekt med byens beboere, så de lokale også får adgang til et større udbud af plantebaseret mad.

- Der skal være flere tilbud med klimavenlig, miljømæssigt bæredygtig mad, der fx er vegetarisk/vegansk, lokalt og sæsonbetonet. Vi ønsker at tiltrække de turister, der er interesserede i god, klimavenlig mad, og hjælper samtidig til, at københavnernes får flere tilbud af den slags.

3.6

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 6

Understøt, at det bliver sjovt og attraktivt at have en klimavenlig turismepraksis, gennem en app, der guider til klimavenlige aktiviteter (og giver rabatter til klimavenlige turister). Fx kan point gives for grøn transport til og i byen samt indsamling af affald. De opsamlede point kan bruges til at rejse med kollektiv transport (gratis eller med rabat),

leje cykler, købe plantebaseret mad med rabat eller til aktiviteter, der er sjove og miljøvenlige. Point kan også doneres til at plante og vedligeholde et træ eller et bed i byen eller en bænk. Indsamlingen af point kan også ske gennem deltagelse i en konkurrence om at være mest grøn på et bestemt område (fx "mest affald indsamlet i uge 26"). Vær dog opmærksom på udfordringen med data-sikkerhed og privatliv.

3.7

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 7

Understøt, at turisterne sorterer deres affald ved at sørge for en standardiseret sortering (lige nu er det forskel-

ligt på stationer, museer, i parker og på kirkegårde). Der skal være meget bedre information, men udfordringen er at få turisterne til faktisk at tage informationen til sig og handle derefter.

3.8

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 8

Turister inddrages i vedligeholdelsen af grønne områder og bede i byen. Det kan fx markedsføres som en grøn gåtur

gennem byen, hvor man fjerner ukrudt, eller en dag, hvor man planter træer eller planter i bede.

3.9

Fremtidens turisme skal bidrage til bedre miljø og klima og mindre forurening:

Initiativ 9

Forurening fra guidede ture i fx båd og bus skal reduceres enten ved filtre (på kort sigt) eller ved batteridrevne køretøjer (på længere sigt).

ANBEFALING 04

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister

Udfordringen, vi ser i dag

Manglende information gør det farligt og besværligt at færdes i København både med den offentlige transport og på cykel.

Turister er her i så kort tid, at de ikke naturligt vil tilpasse sig den danske trafik. Vi er nødt til bevidst at informere dem for at forhindre fremtidige konflikter og frustrationer med infrastrukturen. For en turist kan det være irriterende at bruge tid på at lære dette, men for en lokal, hvor en stor del af befolkningen udskiftes hver 2,5 dag eller deromkring, kan det gøre underværker for trafikken.

Med fokus på offentlig transport:

- Det er svært at finde ud af, hvordan man betaler for billetter til den offentlige transport.
- Det er svært at få plads til både lokale og turister, især i metroen, uden at det bliver for overfyldt, og samtidig sikre, at det forbliver det nemmeste valg.
- De offentlige transportmuligheder i København kan være upålidelige og ikke være rettidige.
- Rejseplanen kan være forklert og give forkerte oplysninger.
- Der er ikke nok billetautomater på Hovedbanegården, hvilket skaber køer, frustration og optager plads fra de forbipasserende.

Med fokus på turister, der cykler:

- Turister kender ikke reglerne for cykling.
- Holdningen til turister, der cykler, er generelt negativ.
- Folk bruger deres mobiltelefoner, mens de cykler.

Forandringen, vi ønsker i fremtiden

Vi ønsker at arbejde med emnet for at forebygge irritationer i trafikken mellem turister og lokale og dermed forebygge konflikter og lokal utilfredshed med turister.

Kommunen bør lave en generel optimering af cykelinfrastrukturen for at mindske mulige uheld og uhensigtsmæssig adfærd. Mere plads og optimering vil føre til en generelt mindsket friktion mellem cyklister, bilister og fodgængere. Indfør fx flere brede cykelstier med plads til trehjulede cykler, rickshaws og turister i grupper. Flere ruter med "hyggespor" og "overhalingsspor".

Derudover mener vi, at forbedring, forsimpning og udvidelse af ruter skal være med til, at flere turister vælger denne transportform frem for klimabelastende transport.

Det er vigtigt for at øge tilgængeligheden og skabe en tryk atmosfære for både turister og lokale.

Foto: Thomas Høyrup Christensen

Anbefalinger til konkrete initiativer

4.1

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 1: Forbedring af cykeludlejning, der understøtter god cykelkultur

- Understøt cykeludlejere (både hoteller, cykelhandlere og aktører som Donkey Republic) i at formidle færdselsreglerne og god cykelkultur for at mindske antallet af turister, der er forvirrede i trafikken. Når en turist ønsker at leje en cykel, skal vedkommende se en obligatorisk fem minutters video om korrekt cykeladfærd, fx igennem udlejningsappen eller The Copenhagen App.
- Stil krav til cykeludlejere såsom Donkey Republic og Lime om at forskønne cykeludlejningsområder og selve cyklerne for at gøre dem pænere og mere integrerede i bybilledet.
- Afhjælp problemet med rickshaws, der er i vejen på cykelstier eller andre veje, ved at oprette specifikke cykelruter med plads til rickshaws. Rickshaws er en god måde at opleve byen på og giver mobilitetshæmmede turister mulighed for at opleve byen i cykelhøjde. Rickshaw-ruter vil give mulighed for ubesværet sightseeing på cykel.

4.2

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 2

Genindfør cykelholdere à la de gamle bycykler, hvor lejen først afsluttes, når cyklen er sat i holderen. Det vil give

brugeren ansvaret for, at cyklen afleveres ordentligt efter brug frem for at blive kastet tilfældigt på gaden.

4.3

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 3: Indirekte opfordringer og påmindelser

Plakater på travle offentlige steder med enkle regler for cykling (det har vi allerede set på Rådhuset, og de var fantastiske – flere af den slags). Det behøver ikke være lovfæstede regler, bare enkle anbefalinger, der kan fange cykelturisternes opmærksomhed og hjælpe dem med at forstå den københavnske cykelkultur.

4.4

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 4

Sørg for trehjulede cykler i voksenstørrelse. Det skal gøre cykling tilgængelig for alle, også turister, der ikke er vant til at cykle eller har svært ved at holde balancen. En trehjulet cykel kan hjælpe til, at det bliver tilgængeligt for flere, også ældre og nervøse, at opleve København fra cykelsædet.

4.5

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 5

Opret et cykelkursus, hvor frivillige hjælpere underviser turister i god cykel-etikette: "Cykelkorpset". Her kan man også møde lokale, der fortæller om kultur og adfærd.

4.6

Bedre guides og retningslinjer til transport til fremtidens turister:

Initiativ 6: Forbedr den offentlige transport, så flere turister vælger at gøre brug af den

- Opfordre trafikselskaber såsom Movia, DSB og Metro til at tilpasse kapaciteten i den offentlige transport til mængden af turister og de lokale borgeres behov. Dette vil opnå en enkel, forståelig, bæredygtig og pålidelig transport og mobilitet for borgere og turister.
- Opfordre transportselskaber såsom Movia, DSB og Metro til at indføre gratis (eller meget billig) offentlig transport. Dette vil give en by med færre biler på gaderne, mindre luftforurening, større sikkerhed på gaderne på grund af færre biler og mindre bekymring.
- Kræv, at trafikselskaber sikrer nem tilgængelighed af offentlige transportmuligheder rundt i byens hjørner – også hvor der måske kan være færre brugere – for at øge spredningen af turister og få dem ud af Indre By, samtidig med at det gør det offentlige til det foretrukne valg frem for taxa eller lignende.
- Giv flere små påmindelser, for eksempel når man ankommer til lufthavnen, på togstationer mv. Under forudsætning af, at alle har en smartphone, modtager en turist automatisk en påmindelse/SMS med et link til masser af information.
- Gør det muligt at købe billetter til den offentlige transport hos en rigtig person, i hotelreceptioner, turistinformationer eller 7-Eleven.
- Sikr, at der er offentlig transport i alle hjørner af byen, også på ruter, der er mindre belastede, for at øge tilgængeligheden generelt. Dette vil forhindre små frustrationer og yderligere konflikter og give en samlet bedre og mere smidig oplevelse for turisten, samtidig med at det støtter det lokale samfund og infrastrukturen.
- Move-Tivate (*move + motivate*): Simplificer zonerne og dækningen – stop med at kræve en ekstra pris for metro. Et billetsystem til alle transportformer: både app, men også en ikke-digital version à la Citypass-billet.

ANBEFALING 05

Bedre adfærd og kultur
hos turister i København

Udfordringen, vi ser i dag

Koncentrationen af turister i Indre By og turisters adfærd påvirker lokalbefolkningen negativt. Det er derfor vigtigt at forhindre en stor koncentration af turister for at undgå, at bydele som fx Indre By tømmes for beboelse og bliver en tom kulisse.

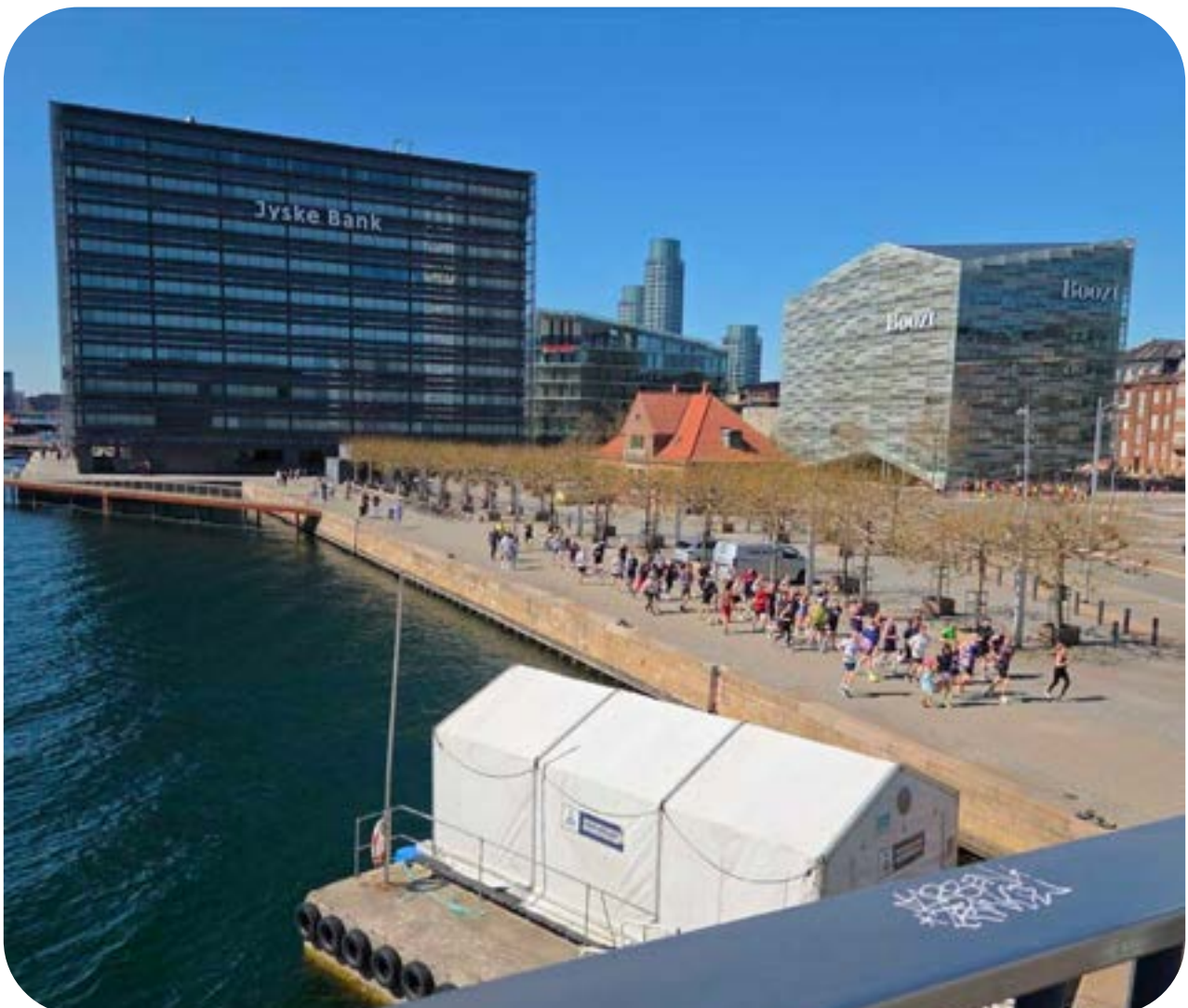
Turister fylder for meget i bybilledet, da de større grupper virker fremmedgørende, skaber trafikpropper for den lokale befolknings bevægelse gennem byen og skaber for meget larm. Det skaber en ubalance i, hvem der fylder i byen, og det skaber stridigheder mellem turister og lokale beboere.

Med en udsigt til en stigende turisme ser vi derfor en udfordring med at bevare Indre By som en levende og beboet bydel, hvor vi samtidig kan sikre, at mødet mellem lokale og turister bliver mere positivt.

Forandringen, vi ønsker i fremtiden

Vi mener, at byen først og fremmest er for dem, der bor i byen. Turister er gæster, og der skal være mere respekt for byens beboere. Derudover skal turismen give noget tilbage til lokalsamfundet både af værdiskabelsen og udvikling af byen.

Adfærd og kultur afhænger af de besøgende, men starter hos beboerne samt skabes af byens indsatser og indretning. Vi skal have fokus på spredning af turister, som er en af hovedårsagerne til, at turister opleves som en gene. Men hertil skal der tænkes over, hvilke aktiviteter vi tilbyder turisterne, hvordan vi møder dem, men også hvilke regler og strukturer, der sætter rammerne for turisternes besøg og adfærd: Hvor og hvordan de bevæger sig, hvor og hvordan de bor, og hvad de laver, når de besøger København, skal kunne bidrage positivt til byen og dens beboere.

Anbefalinger til konkrete initiativer

5.1

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 1

Vi skal undgå trængsel skabt af turister. Andre europæiske byer har arbejdet med begrænsning af guidede ture, restriktioner på størrelsen af guidede ture og nudging af og regler for turistadfærd i særligt belastede områder. Free Walking Tours er et eksempel på "dårlige" guidede ture, fordi guiderne ikke er uddannede og bliver lønnet via drikkepenge.

- Derfor skal der være færre gå-grupper og restriktioner ved bestemte overbesøgte steder i byen.

- Der skal være krav om, at guiderne skal være certificerede – og gerne lokale.
- Flere arrangementer og begivenheder, der tiltrækker individuelle turister (ikke store grupper), kulturelle turister, børne- og familieturister, og som opfordrer til en mere rolig tilstedeværelse og opførsel i byen. Giv fx turister gratis adgang til oplevelser uden for Indre By (på Amager, Nørrebro mv.), når de køber billetter til Nationalmuseet, Rosenborg Slot, Tivoli mv. – de "obligatoriske" turistoplevelser.

5.2

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 2

Der skal være forbud mod eller begrænsning af turistbusser og Hop On Hop Off i Indre By; indsæt små eldrevne shuttles i stedet. Turister skal primært bevæge sig som beboere

(bus/metro, cykel, gåben). Der findes visse europæiske eksempler på restriktioner på turistbusser. Busserne skaber utryghed og farlige situationer for den omkringskørende trafik, og de fylder for meget i bybilledet og medvirker til at skabe fremmedgørelse i byen for beboerne.

5.3

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 3

Der skal udvikles og udbredes materiale til alle turister gennem hotellernes informationer, som giver bedre kendskab til, hvordan man er en god turist. "How to be a tourist in Copenhagen"-

bog/booklet/hæfte/information på app. Her skal der fx være henstillinger til, at turister ikke cykler på befærdede gader i myldretiden – eller henvisninger til vores anbefaling om en cykelvideo om korrekt adfærd på cykelstien og information om cykelkurser med frivillige.

5.4

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 4

Understøt rammerne for flere positive møder mellem lokale og turister, som kan være med til at skabe mere vidensdeling og kulturformidling mellem besøgende og beboere. Det kan være kulturudveksling gennem samtale, mad, danskundervisning, frivillighed m.m. Her er forslag til understøttende initiativer:

- Skab en platform, hvor private kan tilbyde, at turister kan komme hjem i deres bolig og lave hobby-

projekter, og fortælle om dansk kultur. Det må gerne koste penge. På den måde kan private borgere bidrage til bedre turiskultur og samtidig få konkret værdi ud af det.

- For lokale events, der gerne vil tiltrække turister, kan man samle en oversigt på en hjemmeside/app over "Free events in Copenhagen, May 2026". Det kunne være en dansescene, loppemarkeder, legepladser – gerne i yderområder. Kunne med fordel samles og videreformidles på The Copenhagen App.

5.5

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 5

København skal være for københavnere. Derfor skal der være fokus på at bevare lokale, arbejdende værksteder ved at give tilskud til huslejen, så byen ikke bliver fyldt med turistbutikker i stedet for værksteder. I Holland og

Amsterdam har kommunalpolitikere også lagt et loft på antallet af turistbutikker. Det ville skabe værdi i København at lave et statsligt eller kommunalt defineret loft på husleje for lokale værksteder, butikker og madsteder, så de ikke bliver smidt ud af byen på grund af for høj husleje, som kun internationale kæder har råd til at betale.

5.6

Bedre adfærd og kultur hos turister i København:

Initiativ 6

Der skal være hjælp fra VisitCopenhagen og lignende aktører til at udvikle turismen ansvarsfuldt og med øje for

beboernes ønsker. Det vil sikre, at turismen vil være med til at udvikle byen til fordel for dens borgere, og at det derfor også bliver lettere at behandle hinanden med "rummelighed, nysgerrighed og respekt" – som vores værdigrundlag bygger på.

DEL 3

Udtalelser

Ekspertudtalelse

Vi har i ekspertgruppen givet input til det faglige grundlag, som Borgersamling om Fremtidens Turisme har arbejdet med. Vores opgave har været at bidrage med indhold til den materialesamling, som borgersamlingens medlemmer fik udleveret inden opstart, at sparre med tredjepartssekretariatet om faglig viden og oplægsholdere til samlingerne samt bistå med viden efterspurgt af borgerne om fx turismeøkonomi. Vi har bestræbt os på at levere et nuanceret og bredt funderet vidensgrundlag til borgersamlingen.

Vi vurderer, at borgersamlingen har haft et bredt og uafhængigt vidensgrundlag.

De endelige anbefalinger har blik for mange aspekter af turismen, som vi genkender som relevante fra forskningssammenhænge og i fora om turismeudvikling. Som ekspertgruppe vil vi fremhæve og kommentere følgende tre aspekter af medlemmernes anbefalinger.

Proces for inddragelse

Vi vil gerne anerkende Københavns Kommune og Wonderful Copenhagens initiativ om at give borgere mulighed for at komme med anbefalinger til Københavns turisme. Borgersamlingens proces har vist os, at god tid, facilitering, fælles vidensgrundlag og bred repræsentation fører til nuancerede samtaler. Borgernes deltagelse og engagement vidner om, at der findes en stor vilje til at gå ind i samtalen. Vi håber på, at den fremadrettede proces på feltet vil fortsætte med at sikre en stærk inddragelse af borgerne.

Derfor opfordrer vi til, at alle aktører overvejer, hvordan de kan bidrage til, at denne slags inddragelse også fortsætter i fremtiden. Modeller kunne være faste borgerpaneler, forskellige borgersamlinger med fast kadence eller noget tredje.

Handling og ansvar

Turisme er et felt med mange aktører. Mange af de anbefalede tiltag bør starte hos de turismefremmende organisationer eller det offentlige for at skabe de rammer og strukturer, det kræver for at påvirke udviklingen af turisme. Det gælder staten, kommunen, turismeerhvervet samt organisationer og netværk, der beskæftiger sig med turisme.

De lokale er vigtige aktører, og vi vil gerne sætte spot på de lokales rolle som værter. Som hovedstad er København også en vigtig by for mange andre end københavnere. Vi er alle selv turister fra tid til anden, og de lokales rolle som værter er vigtig i den henseende. Alle skal gøre noget, hvis de forandringer, som borgersamlingen efterspørger, skal lykkes. Den opmærksomhed ser vi også i anbefalingerne og borgersamlingens værdier. Vi ser en række anbefalinger, som grundlæggende vil turisterne det godt, og som gerne vil dele byen med turisterne på ansvarlige måder. Vi noterer os også anbefalinger, som ser turismeudviklingen i København i samspil med omkringliggende destinationer, hvilket vil sikre en bedre geografisk spredning af turisterne.

Introduktion til ekspertgruppen

Der har været tilknyttet fire ekspertrådgivere til borgersamlingen. Deres rolle var at sikre, at borgersamlingens medlemmer fik den viden og støtte, de havde brug for i arbejdet med borgersamlingens kernespørgsmål. Eksperterne har forskellige faglige baggrunde og har hjulpet med at belyse emnet fra flere sider.

Vi vil understrege, at handling ofte skal og bør komme 'oppefra' i systemet for at ændre, strukturere eller facilitere et mulighedsrum, hvor borgerne kan tage ansvar for turismeudviklingen. Dermed ikke sagt, at der ikke kan blomstre ting 'nedefra' på initiativ af lokalbefolkningen selv.

Nu har borgersamlingen givet en ambitiøs række anbefalinger med mange forslag. Vi vil opfordre til, at Wonderful Copenhagen og Københavns Kommune nedsætter en gruppe, der ser på, hvorvidt, hvordan og hvornår de forskellige tiltag kan realiseres, og som er ansvarlig for at udarbejde en køreplan for implementeringen med klare roller.

Gennemsigtighed i værdiskabelse

Borgersamlingen efterspørger gennemsigtighed i, hvilken værdi og hvilke konsekvenser turismen

skaber og for hvem. Der er fremover behov for at udvikle og bruge indikatorer, der indfanger mere end økonomisk værdi, og vi bifalder anbefalingen om løbende at vurdere turismen ud fra andre kriterier end økonomiske alene.

Når vi skal prioritere by- og turismeudvikling og sætte retningen for København, er det vigtigt at fortsætte med at høre borgere. Det gælder også de anbefalinger, der kræver beslutninger på et niveau, som ikke ligger inden for Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen's beslutningsområder. Vi følger med og står til rådighed herfra for at bidrage til at bringe borgersamlingens arbejde og anbefalinger videre i samtalen om fremtidens turisme i København.

Anette Therkelsen

Aalborg Universitet

Carsten Beck

Institut for
Fremtidsforskning

Carina Ren

Aalborg Universitet

**Matias Thuen
Jørgensen**

Roskilde Universitet og
Center for
Turismeforskning

Tredjepartsudtalelse

We Do Democracy har været uafhængigt tredjepartssekretariat for Borgersamling om Fremtidens Turisme.

We Do Democracy har som sekretariat stået for at designe, organisere, lede og facilitere borgersamlingen på en måde, der lever op til OECD's internationale principper for deliberative processer. Samlet set vurderer vi, at borgersamlingens gennemførelse, har levet op til OECD's principper, som gennemgås i følgende afsnit.

Derudover anerkender vi initiativet og modet hos Wonderful Copenhagen og Københavns Kommune til at gøre brug af et dybdegående deliberativt inddragelsesformat på turismefeltet. Borgersamlingen om fremtidens turisme er et ambitiøst bud på at have en involverende samtale med byens borgere om, hvordan man ønsker, at turisme skal påvirke København i fremtiden.

Viden om turisme

Jo mere man går ind i turismefeltet, jo mere komplekst bliver det. Hvis man er interesseret i at læse om turisme og er nysgerrig på, hvilket vidensgrundlag borgersamlingen har arbejdet på, kan man finde den materialesamling, som blev udarbejdet ved borgersamlingens start, på kobenhavntaler.kk.dk/da-DK/projects/borgersamling-om-baeredygtig-turisme.

Materialesamlingen er sammensat med bidrag fra Wonderful Copenhagen, Københavns Kommune og ekspertgruppen.

Deltagelse

Borgersamlingens medlemmer har taget opgaven med at balancere fremtidens turismeudvikling i København seriøst. De har lyttet til fageksperter, debatteret udfordringer og mulige løsninger med hinanden og hver især bragt perspektiver fra deres erfaringer i spil.

Som tredjepartssekretariat har det været vigtigt for os at sikre en bred repræsentation i borgersamlingen. I tredjepartssekretariatet har vi i den stratificerede lodtrækning lodtrukket to såkaldte støttemedlemmer, der skulle sprogligt bistå to engelsktalende medlemmer i løbet af borgersamlingen, afspejle samme sociodemografiske kriterier og derudover indgå i borgersamlingen. Det har været en afvejning af repræsentativitet overfor lige mulighed for deltagelse, men har påvirket den samlede repræsentativitet en smule.

Ligesom i mange andre frivillige processer regner man med et frafald undervejs i et borgerpanel. Det har der også været i Borgersamling om Fremtidens Turisme. Det gennemsnitlige fravær på samlingerne har været 22 %, hvilket stemmer overens med niveauer fra tidligere deliberative processer. Når der sker et frafald, påvirker det medlemmernes samlede repræsentativitet, hvorfor man må tage det til revision.

Der er sket mindre forskydninger i repræsentativiteten inden for alle fire kriterier. I kategorien alder har vi set et frafald i aldersgrupperne '26-42 år' og '60+ år', hvilket især giver en mindre overrepræsentation af aldersgruppen '16-25 år', mens gruppen '43-59 år' har nærmet sig den faktiske andel i kommunen. I kategorien bopæl er der sket et frafald af et enkelt medlem i fire bydele, hvilket giver en mindre forskydning. Særligt er Nørrebro og Amager Østs overrepræsentation – som også var til stede ved start – vokset, mens bl.a. Bispebjerg, Vanløse og Christianshavn er underrepræsenteret ved borgersamlingens afslutning, sidstnævnte med nul tilbageværende medlemmer. Hvad angår kategorien køn, er der sket et frafald, der forskyder fordelingen, så der afslutningsvis er en lille overrepræsentation af personer, der identificerer sig som kvinde. Når det kommer til uddannelse, har der fra start været en lille overrepræsentation af medlemmer med en erhvervsfaglig uddannelse, mens underrepræsentationen af medlemmer med en gymnasial eller videregående uddannelse sam-

menlignet med andelen i kommunen er blevet lidt større ved borgersamlingens afslutning end ved start.

Ingen af forskydningerne er dog markante, og de har derfor ikke haft en væsentlig betydning for borgerpanelets tilstræbte repræsentativitet.

På den åbne samling, hvor borgersamlingens medlemmer præsenterede deres arbejde, tog imod de fremmødtes perspektiver og bestræbte sig på at føre inputs ind i det videre arbejde, var der stor interesse fra gæsterne, og det er tydeligt, at turisme betyder meget for mange borgere i København. Derfor var det også vigtige input til borgersamlingens arbejde.

I tredjepartssekretariatet har det været vores opgave, at alle medlemmer kunne deltage ligeværdigt uanset deres baggrund, erfaringer og holdninger til turisme. Vi har oplevet, at der har været en spredning i medlemmernes perspektiver og årsager til at deltage – fra ønsker om at engagere sig i byudvikling til interesse i turismeudfordringen. Der har været medlemmer med et bredt udsnit af erfaringer og engagement indenfor dagsordenen – fra borgere allerede engageret i turismedagsordenen i bl.a. Indre By til borgere, som for første gang beskæftigede sig med feltet – og det har bidraget til en balanceret samtale med perspektiver fra hele København. Samtidig har vi observeret medlemmer, der har debatteret med respekt og nysgerrighed for hinandens forskelligheder. Vi har haft særligt fokus på at sikre inklusion og diversitet i borgersamlingen ved at håndhæve medlemmernes ret til privatliv og give plads til særhensyn. For at sikre ligeværdig deltagelse har vi taget tiltag som blandt andet liveoversættelse af oplæg og lodtrækning af støttemedlemmer til engelsktalende medlemmer.

Alle medlemmer har haft mulighed for at skrive, kommentere og bidrage til udformningen af de endelige anbefalinger. Efter femte samling har en håndfuld af frivillige fra borgersamlingen i samarbejde med tredjepartssekretariatet sikret, at anbefalingsteksten er klar og forståelig. Alle medlemmer har haft mulighed for at afgive en mindretalsudtalelse, hvis man som medlem oplevede, at man ikke kunne stå inde for de endelige anbefalinger. Ingen medlemmer har benyttet sig af den mulighed.

Selvom anbefalingerne kan læses enkeltstående, er helheden alligevel afgørende. De er et resultat af den deliberation, medlemmerne har været igennem i processen – hvor de sammen gennem dialog og afvejninger er nået frem til de samlede anbefalinger. Anbefalingerne er derfor et produkt af mange kompromiser og fælles navigering af forskellige perspektiver.

Modtagelse

Vi har oplevet en borgersamling, der har haft blik for at udvikle anbefalinger, som balancerer mange hensyn. Det er mundet ud i fem overordnede anbefalinger og i alt 31 initiativer under disse. Det er anbefalinger, som udstikker en retning om, hvad borgerne mener bør være gældende i turismeudviklingen, og deres værdier for fremtidens turisme i København, og som bygger på medlemmernes oplevelser, ideer og ønsker. Og ikke mindst er der på tværs af medlemmerne opbakning til anbefalingerne. Derfor opfordrer vi til i læsningen af anbefalingerne at tage den retning seriøst og læse dem som vigtige og afstemte forslag til det fremtidige arbejde med turisme.

Vi ser, at borgersamlingen som metode har været med til at sikre tættere dialog mellem system og borgere. Der er steder, hvor Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen ikke nødvendigvis kan føre anbefalingerne ud i livet alene, men skal samarbejde med andre aktører og politiske niveauer, hvilket borgersamlingen også selv sætter ord på i deres forord. Dette ser vi ikke som en svaghed, men som et element, der peger frem imod styrket og vedvarende bred deltagelse i samtalen om turisme, og som et ønske om, at anbefalingerne også vil blive løftet ind i relevante regionale, nationale og måske endda internationale rum.

Vi opfordrer borgerrepræsentationen og forvaltningen i Københavns Kommune, Wonderful Copenhagen og offentligheden til at tage imod borgersamlingens anbefalinger med samme respekt, som de er blevet udarbejdet med, og vi opfordrer læseren til at tage sig tid til at forstå og lytte til de nuancer og værdier, der ligger i anbefalingerne.

Vi ser frem til at følge udfaldet af Borgersamling om Fremtidens Turismes arbejde.

– **We Do Democracy**

DEL 4

Proces, arbejdsmetode og organisering

Kort om metoden

Borgersamling om Fremtidens Turisme trækker på deliberativt demokrati. En borgersamling er en metode, der giver et repræsentativt udsnit af borgere mulighed for at beskrive og anbefale deres bud på løsninger. Borgersamlinger har vist sig egnet til at udvikle svar på dilemmafyldte og komplekse problemstillinger samt til at udvikle medierede anbefalinger. Det vil sige, at processen arbejder med, hvordan medlemmerne kan udvikle løsninger, som de alle kan se sig i. Deliberativ betyder netop dette – at metoden er baseret på rådslagning, samtale og fokus på fælles løsninger.

Medlemmerne af en borgersamling mødes til samlinger over mindst 20 timer – i denne henover fem samlinger. Dermed kan medlemmerne være med til at kvalificere og skabe grundlag for at styrke beslutningsprocesser. Metoden er internationalt anerkendt og bliver anvendt systematisk i blandt andet EU, Canada, Storbritannien, Tyskland, Australien, Irland, Bolivia, Belgien og Finland.

OECD's deliberative principper for borgersamlinger og borgerting, som denne borgersamling har fulgt, er:

1. **Formål:** Borgersamlingen skal have et tydeligt formål, der er knyttet til et reelt afgrænset politisk problem.
2. **Mandat:** Beslutningstagerne forpligter sig offentligt til at besvare eller agere på borgernes anbefalinger inden for et rimeligt tidsrum.
3. **Gennemsigtighed:** Den deliberative proces er offentlig og mulig at følge. Alle procesmateriale er offentligt tilgængelige.

4. **Inklusion:** Der tages hensyn til at forskellige grupper i samfundet skal kunne deltage.

5. **Repræsentation:** Borgersamlingens medlemmer anses som et mikrokosmos af den bredere befolkning.

6. **Information:** Borgersamlingens medlemmer skal have adgang til bred, relevant og tilgængelig information og ekspertise.

7. **Fælles drøftelser:** Medlemmerne skal gennem processen finde et fælles beslutningsgrundlag for deres anbefalinger til beslutningstagerne. Dette forudsætter aktiv lytning, vægtning og overvejelse af forskellige perspektiver samt mulighed for at alle medlemmer kan tale og bidrage.

8. **Tid:** Deliberation kræver tid til, at medlemmerne kan fordybe sig og reflektere over den viden, de introduceres for, for dermed at kunne udvikle informerede anbefalinger til komplekse politiske spørgsmål.

9. **Armslængde:** Processen skal organiseres med afsæt i et tredjepartsekretariat, der er uafhængigt af opdragsgiver, interessenter og lobbyorganisationer.

10. **Privatliv:** Borgersamlingens medlemmers privatliv skal respekteres og beskyttes mod uønsket opmærksomhed i medier.

11. **Evaluerings:** Borgerne skal have mulighed for en anonym evaluering af processen efter en række objektive kriterier (fx kvantitet og diversitet i informationer, mængden af tid til læring og faciliteringens uafhængighed).

Borgersamlingens organisering

Borgersamling om Fremtidens Turisme er en del af CULTIGEN-projektet. CULTIGEN har en projektgruppe bestående af medarbejdere fra We Do Democracy, Københavns Kommune, Wonderful Copenhagen, StoryHunt, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og Nationalmuseet.

For at sikre at borgersamlingen blev udført i overensstemmelse med OECD's principper for borgersamlinger har der været følgende organisering:

Projektgruppen

CULTIGEN's projektgruppe, hvor både medarbejdere fra opdragsgiverne og tredjepartssekretariatet har siddet, har stået for den løbende overordnede koordinering af borgersamlingen. Projektgruppen har haft mulighed for at deltage i borgersamlingerne som observatører i lighed med alle andre. Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen har bidraget med partsindlæg i materialesamlingen og i form af oplæg. Aalborg Universitets Urban Listening Tool blev brugt som metode mellem fjerde og femte samling som en måde at samle medlemmernes erfaringer fra forskellige byrum.

Tredjepartssekretariat

We Do Democracy har været borgersamlingens uafhængige tredjepartssekretariat, som har truffet beslutninger om design og facilitering af borgersamlingen samt planlagt de enkelte samlinger. Tredjepartssekretariatet har desuden samlet materialesamlingen og anbefalingsrapporten, lodtrukket medlemmer og stået for rammerne om borgersamlingen.

Ekspertgruppe

Ekspertgruppen har haft til opgave at sikre, at arbejdet var baseret på neutral og saglig viden. Eksperten har rådgivet tredjepartssekretariatet og bidraget med viden, sparring og kvalitets sikring samt materiale til materialesamlingen. Ekspertgruppen bestod af Anette Therkelsen, forsker på Aalborg Universitet, Carina Ren, forsker på Aalborg Universitet, Carsten Beck, fremtidsforsker ved Institut for Fremtidsforskning, og Matias Thuen Jørgensen, lektor ved Roskilde Universitet og leder af Center for Turismeforskning.

Arbejdsmetoder og proces

For at skabe en produktiv, engagerende og inkluderende arbejdsform har en central del af faciliteringen af Borgersamling om Fremtidens Turisme været at benytte mange forskellige dialog- og samarbejdsmetoder.

Nogle af de benyttede greb har været:

- Vekselvirkning: Blanding af individuelle refleksioner, gruppearbejde og faciliterede dialoger i plenum.
- Roterende gruppearbejde: Skiftende grupper for at styrke forankringen på tværs af borgersamlingen og skabe bredere dialog.
- Faglige input: Løbende forskningsbaserede faglige oplæg og panelsamtaler samt en materialesamling med information igennem flere forskellige medier.
- Visuelle, engagerende og kreative formater: Veksle mellem at sidde ved borde, stå op ved plakater, bruge rummet og bevæge sig rundt. Bordplakater, papkort, fotografi og grej til selv at producere og dokumentere resultater.
- Medlemmerne producerer selv: Medlemmerne selv har ført pennen og senere haft hænderne på tastaturet. Både for at sikre legitimitet og brugen af deres eget sprog, men også for at understøtte ejerskab og engagement.
- Humor, hygge og tryk stemning: Der er arbejdet med, at medlemmerne skulle føle sig velkomne, bl.a. med musik, forplejning, pauser og en uformel atmosfære.
- Stimulering af forestillingsevne: Medlemmerne har gennem forskellige greb drømt sig ind i den fremtid de drømmer om – individuelt, i grupper og i plenum.
- Dokumentation og opsamling: Alt i forløbet er blevet dokumenteret ved at tage billeder af borgernes materialer og noter og senere indskrive det på computer. Formålet med dokumentationen var at sikre, at borgernes materiale ikke gik tabt, at borgernes materiale og perspektiver blev brugt, og at der var åbenhed og legitimitet omkring processen.
- Redaktørgruppe: En åben redaktørgruppe med borgersamlingens medlemmer afstemte til slut tredjepartssekretariatets arbejde med teksten.

Første samling

Tirsdag 10. marts 2026 i Nordhus på Århusgade 124A, 2150 København.

Ved den første samling var formålet at introducere borgersamlingens medlemmer for hinanden, for borgersamlingens format og for kernespørgsmålet. Medlemmerne hørte oplæg fra Carina Ren fra ekspertgruppen og Adam Engel fra Wonderful Copenhagen, gik ombord i materialesamlingen og startede samtalen om, hvilke fælles værdier og spilleregler der skulle være styrende for borgersamlingens retning og arbejde.

Anden samling

Onsdag 25. marts 2026 i Klub på Linnésgade 25, 1361 København.

Medlemmerne startede anden samling med to og to at vurdere og stemme om, hvilke af de værdier, som var blevet fremhævet på første samling, der skulle med videre. Dernæst var formålet med anden samling at afveje, hvilke fordele og ulemper medlemmerne ser ved turismen i København i dag og i fremtiden. Det foregik bl.a. igennem en faciliteret fremtidsrejse, hvor bordene havde hvert deres fokusområde for turismen – eksempelvis transport, overnatning eller aktiviteter. På samlingen var der et oplæg fra Carsten Beck, fremtidsforsker ved Institut for Fremtidsforskning, og Matias Thuen Jørgensen, lektor ved Roskilde Universitet og leder af Center for Turismeforskning, begge fra ekspertgruppen.

Åben samling

Tirsdag 14. april 2026 på Nationalmuseet på Ny Vestergade 10, 1471 København.

Offentligheden var inviteret ind til at høre om og give input til borgersamlingens arbejde. Borgersamlingens medlemmer præsenterede det arbejde, de allerede havde lavet, ved borde med både medlemmer og gæster. Første dialogrunde handlede om udfordringer ved turismen i København i dag, og anden runde handlede om, hvad der kan gøres i fremtiden.

Fjerde samling

Tirsdag 28. april 2026 i Nordhus på Århusgade 124A, 2150 København.

Ved fjerde samling fordelte borgersamlingens medlemmer sig for at arbejde videre med fem temaer, der var opstået i arbejdet hidtil: Økonomi, transport og mobilitet, adfærd og kultur, miljø, klima og forurening samt mængde og spredning. Der blev samlet op på input fra åben samling, og ekspertgruppen bidrog desuden med input til de hidtidige ideer. Herfra arbejdede medlemmerne med at udvælge og begynde at skrive deres anbefalinger. Det foregik først i gruppen og efterfølgende med feedback fra en anden gruppe.

Femte samling

Tirsdag 19. maj 2026 i Demokrati Garage på Rentemestervej 57, 2400 København.

Formålet med femte og afsluttende samling var at færdigskrive og udvælge de endelige anbefalinger. Medlemmerne arbejdede i temabaserede grupper med anbefalingerne baseret bl.a. på feedback fra Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen. Efter endnu en feedbackrunde og en smiley-afstemning om anbefalingerne gjorde medlemmerne anbefalingerne færdige.

Redaktørmøde og afstemning om rækkefølge

En mindre gruppe af medlemmer fra borgersamlingen mødtes til et onlinemøde 2. juni 2026 for at godkende gennemskrivningen af anbefalingerne for forståelse og formidling samt tage de sidste redaktionelle valg på vegne af gruppen. Herefter fik alle borgersamlingens medlemmer anbefalingerne til afstemning om, hvilken rækkefølge de skulle prioriteres i. Alle anbefalingerne var blevet godkendt af borgersamlingen på femte samling, så afstemningen var en prioritering af, hvilke anbefalinger der var vigtigst for borgersamlingen.

Lancering af anbefalinger

Borgersamlingens anbefalinger lanceres 22. september 2026 på Københavns Rådhus, hvor medlemmerne af borgersamlingen overleverer deres anbefalinger til Wonderful Copenhagen og Københavns Kommune, der herefter arbejder videre med anbefalingerne.

Nationalmuseet
National Museum of Denmark

STORYHUNT

WE DO
DEMOCRACY

wonderful
copenhagen

